

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE
CROATIAN BUREAU OF STATISTICS

ZANIMLJIVOSTI

Zagreb, 14. veljače 2017.

U dobru i u zlu...

Postoji jedna šaljiva uzrečica koja kaže da je brak pokušaj zajedničkog rješavanja problema koje nisi ni imao dok u njemu nisi bio. Vjerovali u brak kao instituciju ili ne, činjenica je da je u Hrvatskoj tradicija sklapanja braka još postojana, no promatrano nekoliko desetljeća unatrag, očito je da se trendovi mijenjaju.

Broj sklopljenih brakova gotovo se prepолоvio

Prema podacima Popisa 2011., od ukupnog broja stanovnika u dobi od 30 godina i više, njih 66,1% je u braku, dok 13,8% osoba nije nikada sklopalo brak. Udovica, odnosno udovaca ima 14,3%, a razvedenih 5,5%. Ako se vratimo malo više u prošlost, vidljivo je da se unatrag nešto više od pola stoljeća broj sklopljenih brakova i te kako smanjio. Točnije, u 2015. sklopljeno ih je gotovo upola manje nego davne 1950. Ako promatramo stope, odnosno broj sklopljenih brakova na 1 000 stanovnika, još je evidentnije o kojoj je drastičnoj razlici riječ. Naime, u već spomenutoj 1950. stopa je iznosila 11,4, a u godinama koje su uslijedile nastavljen je trend opadanja te je u 2015. stopa iznosila 4,7, odnosno smanjila se dva i pol puta u odnosu na sredinu 20. stoljeća.

Ni na razini Europske unije podaci se ne razlikuju previše od podataka za Hrvatsku. Naime, prema Eurostatovim¹⁾ podacima, stopa sklopljenih brakova na 1 000 stanovnika za zemlje članice EU-28 iznosila je u 2011., posljednjoj godini u kojoj su podaci raspoloživi za sve zemlje članice, 4,2, što je također gotovo upola manje nego, na primjer, u 1965., kada je ta stopa iznosila 7,8. Promatrano prema zemljama pojedinačno, u 2011. najveću su stopu sklopljenih brakova imali Litvanci – 6,2 – a najmanju Bugari – 2,9.

Koji su mjeseci najpopularniji za izricanje sudbonosnog "da"?

Osim što se broj sklopljenih brakova iz godine u godinu naglo smanjuje, promjena trenda vidljiva je i u odabiru godišnjeg doba za taj čin. Pedesetih, šezdesetih i sedamdesetih godina 20. stoljeća najpopularniji mjeseci za izricanje sudbonosnog "da" bili su siječanj, veljača i prosinac, osamdesetih godina zimske mjeseci zamijenio je travanj, da bi se unatrag posljednjih petnaestak godina najviše brakova sklopalo u kasno ljeto i ranu jesen, odnosno tijekom rujna i listopada. Tako su, na primjer, u siječnju 2015. sklopljena tek 754 braka, što je

1) Eurostat; Key figures on Europe- 2016 edition (<http://bit.ly/2kKldfc>)

oko sedam puta manje nego u siječnju 1960., ili pak četiri puta manje brakova u prosincu 2015. nego što je to bilo u 1970.

Opada broj vjerskih, a raste broj građanskih brakova

Tijekom godina vidljiva je promjena još jednog trenda, i to onog koji se odnosi na oblik sklapanja braka. Naime, promatrano od 2000., raste broj građanskih brakova, a opada broj vjerskih. Iako je u 2015. od ukupnog broja brakova ipak nešto veći broj njih sklopljen vjerski, točnije 55,9%, u odnosu na 2000. njihov se broj smanjio za gotovo četvrtinu, dok je broj građanskih sklopljenih brakova porastao za 13%.

Prosječni ženik i nevjesta ostarili pet godina

Zahvaljujući spletu raznih socioekonomskih čimbenika koji posredno utječu na stupanje u bračnu zajednicu, s godinama se sve više povećava i prosječna dob nevjeste i ženika pri sklapanju prvog braka. Tako je, na primjer, 1960. prosječna dob nevjeste pri sklapanju prvog braka iznosila 22,6 godina, a ženika 25,8, a u idućih pola stoljeća ta dob za oboje se povećala pet godina pa je 2015. prosječna nevjesta imala 28,2 godine, a ženik 31 godinu.

Najveća zabilježena dobna razlika između ženika i nevjeste – 69 godina

Poznato je da ljubav ne poznaje granice, pa tako ni dobne, te se unatrag tridesetak godina može naći dosta primjera koji iskaču iz spomenutog prosjeka. Ipak, najveća dobna razlika između ženika i nevjeste zabilježena je 1992. i 1994., kada je ženik bio mlađi od nevjeste, odnosno dvije godine poslije obratno – ženik je bio stariji od nevjeste čak 69 godina. Da za ljubav nikad nije kasno, potvrđuje i najstariji par koji je brak sklopio 1996. – njemu je tada bila 91 godina, a njegovoj nevjesti 86. Ipak, dob od 91 godine nije rekordna jer su u promatranome referentnom razdoblju od 1984. najstariji ženici zabilježeni 1994. i 2010., a u trenutku sklapanja braka imali su čak 97 godina.

I do u četvrtak – zašto ne?!

Nepopravljivi romantici ne prežu ni od čega, pa tako ni od sklapanja braka na neki od dana u tjednu, naravno ako je taj dan Dan zaljubljenih – Valentinovo. Tako je, primjerice, 1985. Valentinovo padalo na četvrtak i tada su sklopljena 24 braka, a 2000., u ponedjeljak je sklopljeno trinaest brakova. Tko zna koliko će se parova ove godine odlučiti na ozakonjenje svoje veze na najromantičniji dan u godini. Spomenimo još i to da je posljednje Valentinovo na utorak padalo 2012. i tada je sklopljeno ukupno trideset brakova. Ipak, promatrano unatrag trideset godina, najviše je brakova na Valentinovo sklopljeno 2004., njih 546, što ne iznenađuje s obzirom na to da je te godine Valentinovo padalo na subotu.